

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Галя Михайлова Кожухарова

Тракийски университет, Стара Загора

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

област на висше образование 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.2 Педагогика

Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика

Автор: ас. Силвия Бобева

Тема: "Обучение на съдебни автотехнически експерти в контекста на съвременната образователна парадигма"

Научни ръководители: доц. д-р Маргарита Тенева, проф. д.т.н. инж. Станимир Карапетков

Общо описание на представените материали

Настоящата рецензия е изготвена на основание заповед № ОЖ-1.2.-07/20.03.2023г. на Ректора на Технически университет, София.

Представеният от ас. Силвия Бобева комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ТУ – София.

Дисертационният труд "Обучение на съдебни автотехнически експерти в контекста на съвременната образователна парадигма" е структуриран в увод, три глави, заключение, списък на използвана литература, четиринадесет приложения.

Съдържанието е разработено в обем от 200 страници, от които 150 страници основен текст и 33 страници приложения. Използваната литература съдържа 165 заглавия, от които 90 на български език и 75 на латиница.

Докторантката е приложила списък с четири публикации по темата на дисертационното изследване.

Актуалност на разработвания проблем в дисертационния труд

Предпоставките за избор на проблема на изследването и неговата мотивация са направени на базата на динамиката на развитието на съвременното общество и нарастващата необходимост от социално и технологично образовани личности, способни да конструират личното си и професионално поведение. Подчертана е необходимостта от осигуряване на единство в усвояването на професионални (технически, „твърди умения“) и междуличностни (социални, „меки умения“) знания и умения, осъществяване на баланс и

единство между теорията и практиката в обучението с приоритет на практическите занятия и самостоятелната работа на студентите

Това са предпоставки за разработване на дисертационното изследване за търсене на иновативни решения за съвременното инженерно образование в България.

Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

Дисертационният труд е посветен на изграждане на иновативен подход в обучението на съдебни автоексперти чрез създаване и предлагане на технология на обучение с оценка на неговата приложимост и ефективност.

Теоретичната обосновка на ключовите понятия от дисертационния труд е разработена на основата на най-новите тенденции в педагогическата теория и практика.

На базата на съвременните образователни парадигми са разкрити доминиращите образователни подходи на 21 век като компетентностния подход, интерактивния и интердисциплинарен подход, технологичния подход и най-значимите методи за реализирането им. На тази база е конкретизирана същността на обучението на автотехнически съдебни експерти. Направен е задълбочен анализ на съществуващите в световната практика модели на обучение на автоексперти и на тази база е анализирано обучението в тази посока в България. На основа на разкритите иновативни педагогически обучителни подходи и интердисциплинарна тематична рамка е обобщен модела, който е заложен и в целта на изследването.

Целенасочените изводи в края на всеки параграф показват задълбочеността и същностното разбиране на представените теоретични основи.

От подбора на цитираната литература и начина на боравене с нея проличава широкото и задълбочено познаване на литературата и научните постижения в изследователската област на дисертационния труд. Това дава основания на докторантката да систематизира критично и да обмисля съществуващите научни тези и да заема аргументирана позиция по всяка една от тях.

Цитирането е коректно.

Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Втора глава съдържа представен и обобщен схематизиран Модел на обучение на съдебни автотехнически експерти.

Тук детайлно и коректно е описан дизайн на изследването. Коректно са формулирани основните цели и задачи, подбрани са адекватни изследователски методи и средства. Избрани са работещи критерии и показатели за оценка на резултатите от експеримента и цялостното изследване.

Методиката е съобразена с целевата група и е подчинена на теоретичните постановки. Инструментариумът на изследването е подходящо избран. Резултатите са обобщени в таблици и онагледени със съответни на тях графики и хистограми.

Обобщението на резултатите от експерименталното изследване са аналитично и нагледно представени и обобщени в количествен и качествен аспект. Те показват задълбочени познания за провеждане на цялостно диагностично изследване.

На базата на приложените качествен и количествен подходи за обобщаване резултатите от изследването са формулирани изводи, свързани с изследователските задачи, предмета и обекта на изследването.

Кратка аналитична характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд

Представеното дисертационно изследване показва умение за организиране и представяне на сериозно педагогическо изследване, което считам че е залог за много добра бъдеща научна дейност. То аргументира и доказва необходимостта от пряка връзка на технологичното обучение с формирането на меки умения.

Научни и/или научноприложни приноси на дисертационния труд

Основните приноси на дисертационния труд могат да се обобщят в научно-приложен аспект както следва:

- Разработен и апробиран в практиката е авторски модел за обучение на съдебни автотехнически експерти в контекста на съвременната образователна парадигма.
- Извършен е сравнителен анализ на резултатите от емпирични изследвания, проведени с научни експерти, действащи съдебни автотехнически експерти и потребителите на услугите им.
- Изведени са основните параметри на професионализма на съдебните автотехнически експерти.
- Конструирана е концепция за обучение на студенти, при подготовката им за реализация като съдебни автотехнически експерти.
- Набелязани са конкретни мерки и механизми за оптимизиране на процеса на цялостната подготовка на съдебните автотехнически експерти в рамките на обучението им във висши училища и в следдипломното им обучение.

Оценка за степента на личното участие на дисертанта в приносите

Наличието на самостоятелни публикации ми дава основание да считам, че личното участие в разработката и провеждането на дисертационното изследване на докторантката е несъмнено.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

В приложените материали са представени четири публикации, свързани с дисертационното изследване. Две от публикациите са самостоятелни, две са в съавторство.

Всички публикации са на български език и са публикувани в Известия на Съюза учените – Сливен.

Всички статии са свързани с темата на дисертацията и отговарят по брой, съдържание и качество на изискванията.

Няма отбелязани цитирания.

Използване на резултатите от дисертационния труд в научната и социалната практика.

Създаденият опит е добре да бъде по-активно публикуван, за да бъде разпространен и прилаган в обучението на експерти.

Перспективи за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

В дисертационното изследване авторката е представила перспективите за развитие на изследването, които включват различни аспекти на методическия модел. Предложеният методически модел може да бъде адаптиран за целите на обучението в други учебни дисциплини и успешно да бъде прилаган с необходимите модификации в различни по вид технически специалности.

Автореферат

Авторефератът е разработен според изискванията на Правилата за развитие на академичния състав на Технически университет и отразява точно основните резултати, постигнати в дисертационното изследване.

Мнения, препоръки и бележки.

Направените приложни разработки в дисертационния труд могат да се приложат и развият за разработване на учебни помагала в помощ на процеса на обучение.

Като препоръка бих предложила резултатите от дисертационното изследване да се публикуват на различни научни форуми и на различни езици, за да се получи по-добро разпространение на резултатите.

Считам че изследването би спечелило, ако втора глава се дообогати с конкретните практики по приложение на представения модел. Това би балансирало цялостния труд и би обогатило представения опит.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички на изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Технически университет, София.

Дисертационният труд показва, че докторантката Силвия Бобева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Теория на

възпитанието и дидактика като **демонстрира** много добри качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Силвия Бобева в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика, Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика

Дата: 25.04.2023г.

РЕЦЕНЗЕНТ:
проф. д-р Галя Кожухарова

REVIEW

by Prof. Galya Mihailova Kozuharova PhD, Thrakia University, Stara Zagora
of a dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" field of higher
education 1. Pedagogical sciences, professional direction
1.2 Pedagogy Scientific specialty: Theory of education and didactics

Author: Assistant Professor Silvia Bobeva

Topic: "Training of forensic auto technical experts in the context of the modern educational
paradigm"

Scientific supervisors: Assoc. Dr. Margarita Teneva, Prof. Ph.D. Eng. Stanimir Karapetkov

General description of the presented materials

This review was prepared on the basis of order No. OJ-1.2.-07/20.03.2023. of the Rector of the Technical University, Sofia. The set of paper and electronic materials presented by Assistant Professor Silvia Bobeva is in accordance with the requirements of the Regulations for the Development of the Academic Staff of TU Sofia. The dissertation "Training of forensic autotechnical experts in the context of the modern educational paradigm" is structured in an introduction, three chapters, a conclusion, a list of references, fourteen appendices. The content is developed in a volume of 200 pages, of which 150 pages are main text and 33 pages are appendices. The literature used contains 165 titles, of which 90 are in Bulgarian and 75 in Latin.

The PhD student has attached a list of four publications on the topic of her dissertation research.

Actuality of the developed problem in the dissertation work

The prerequisites for choosing the research problem and its motivation are made on the basis of the dynamics of the development of modern society and the growing need for socially and technologically educated individuals capable of constructing their personal and professional behavior. The need to ensure unity in the acquisition of professional (technical, "hard skills") and interpersonal (social, "soft skills") knowledge and skills, to achieve a balance and unity between theory and practice in training with a priority on practical classes and students' independent work. These are prerequisites for developing the dissertation research to search for innovative solutions for modern engineering education in Bulgaria and.

Degree of knowledge of the state of the problem and creative interpretation of the literary material.

The dissertation is dedicated to building an innovative approach in the training of forensic auto experts by creating and offering a training technology with an assessment of its applicability

and effectiveness. The theoretical justification of the key concepts of the dissertation was developed on the basis of the latest trends in pedagogical theory and practice. Based on the modern educational paradigms, the dominant educational approaches of the 21st century have been revealed, such as the competence approach, the interactive and interdisciplinary approach, the technological approach and the most significant methods for their implementation. On this basis, the essence of the training of auto technical forensic experts has been specified. An in-depth analysis of the existing in the world practice models of training of auto experts was made and on this basis the training in this direction in Bulgaria was analyzed. Based on the revealed innovative pedagogical training approaches and an interdisciplinary thematic framework, the model is summarized, which is also included in the purpose of the study.

Targeted conclusions at the end of each paragraph demonstrate the depth and substantive understanding of the theoretical foundations presented. From the selection of the cited literature and the way of handling it, the broad and thorough knowledge of the literature and scientific achievements in the research field of the dissertation is evident. This gives grounds for the doctoral student to critically systematize and consider the existing scientific theses and take a reasoned position on each of them. The citation is correct.

Correspondence of the chosen research methodology with the set goal and tasks of the dissertation work

The second chapter contains a presented and summarized schematic model of training of forensic auto technical experts. The research design is described in detail and correctly here. The main goals and tasks are correctly formulated, adequate research methods and means are selected. Workable criteria and indicators have been selected to evaluate the results of the experiment and the overall study. The methodology is tailored to the target group and is subordinated to the theoretical statements. The research toolkit is appropriately selected. The results are summarized in tables and illustrated with corresponding graphs and histograms. The summary of the results of the experimental research are analytically and graphically presented and summarized in a quantitative and qualitative aspect. They demonstrate in-depth knowledge of conducting a comprehensive diagnostic examination. Based on the applied qualitative and quantitative approaches for summarizing the results of the research, conclusions related to the research tasks, the subject and the object of the research are formulated.

A brief analytical description of the nature and assessment of the credibility of the material on which the contributions of the dissertation are based

The presented dissertation research shows the ability to organize and present a serious pedagogical research, which I believe is a promise for a very good future scientific activity. It argues and proves the need for a direct connection of technological training with the formation of soft skills.

Scientific and/or applied scientific contributions of the dissertation work

The main contributions of the dissertation can be summarized in a scientific-applied aspect as follows:

- Developed and tested in practice is an author's model for the training of forensic auto technical experts in the context of the modern educational paradigm.
- A comparative analysis of the results of empirical research conducted with scientific experts, acting forensic auto technical experts and users of their services was carried out.
- The main parameters of the professionalism of forensic auto technical experts have been derived.
- A concept was constructed for training students, in preparing them for realization as forensic auto technical experts.
- Specific measures and mechanisms to optimize the process have been identified of the overall training of forensic auto technical experts within the framework of their training in higher schools and in their post-graduate training.

Assessment of the degree of personal involvement of the dissertation student in the contributions

The presence of independent publications gives me reason to believe that the personal participation in the development and conduct of the doctoral student's dissertation research is undoubted.

Assessment of dissertation publications

Four publications related to the dissertation research are presented in the attached materials. Two of the publications are independent, two are co-authored. All publications are in Bulgarian and are published in Notices of a Union of Scientists - Sliven. All articles are related to the topic of the dissertation and meet the requirements in terms of number, content and quality. No citations noted.

Using the results of the dissertation work in scientific and social practice

The experience created should be more actively published in order to be disseminated and applied in the training of experts.

Prospects for future use of dissertation contributions and results

In the dissertation research, the author has presented the prospects for the development of the research, which include various aspects of the methodological model. The proposed methodological model can be adapted for the purposes of training in other academic disciplines and can be successfully applied with the necessary modifications in different types of technical specialties

Abstract

The abstract was developed according to the requirements of the Rules for the Development of the Academic Staff of the Technical University and accurately reflects the main results achieved in the dissertation research.

Opinions, recommendations and notes

The applied developments made in the dissertation work can be applied and developed to develop teaching aids to help the learning process. As a recommendation, I would suggest that the results of the dissertation research be published in different scientific forums and in different languages in order to obtain a better dissemination of the results. I believe that the study would benefit if the second chapter were enriched with the specific practices of applying the presented model. This would balance the overall work and enrich the experience presented.

CONCLUSION

The dissertation contains scientific, scientific-applied and applied results, which represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB), the Regulations for the Implementation of ZRASRB and the relevant Regulations of Technical University of Sofia.

The dissertation work shows that the doctoral student Silvia Bobeva has in-depth theoretical knowledge and professional skills in the scientific specialty Theory of education and didactics, demonstrating very good qualities and skills for independent conduct of scientific research.

Due to the above, I confidently give my positive assessment of the conducted research, presented by the above-reviewed dissertation work, abstract, achieved results and contributions, and I propose to the honorable scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Silvia Bobeva in the field of higher education 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2 Pedagogy, Scientific specialty: Theory of education and didactics.

Date: 25.04.2023

REVIEWER:

Prof. Dr. Galya Kozuharova